

ارزش گذاری خدمات استفاده‌ای غیرمستقیم تالاب شادگان از روش ارزش گذاری مشروط

کوثر باغنده^۱، امیرحسین منتظر حجت^۲، احمد صلاح منش^۳^۱دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه شهید چمران، k.baghande@gmail.com^۲استادیار دانشگاه شهید چمران اهواز^۳استادیار دانشگاه شهید چمران اهواز

چکیده

یکی از عوامل توسعه پایدار، بارز روش تلقی نمودن سرمایه‌های طبیعی است. از دلایل عدم توجه به مسائل زیست‌محیطی، عدم آگاهی از ارزش واقعی آن‌ها است. در واقع عدم اطلاع و آگاهی نسبت به ارزش کل کالاها و خدمات ارائه شده از سوی منابع محیطی باعث نادیده گرفته شدن آثار زیست‌محیطی و اجتماعی و در نهایت تخریب آن‌ها می‌شود. تالاب شادگان یکی از تالاب‌های بین‌المللی ثبت شده در کنوانسیون رامسر است. تالاب‌ها خدمات مختلفی ارائه می‌دهند از جمله این خدمات، خدمات استفاده‌ای غیرمستقیم است که می‌توان به حفاظت اکوسیستم در برابر عوامل خارجی، تثبیت آب و هوایی و... اشاره کرد. ارزش اقتصادی سالانه این خدمات با استفاده از تمایل به پرداختی که از روش ارزش گذاری مشروط بدست آمد، محاسبه شد. تمایل به پرداخت از صفر تا بالاترین قیمت برای هر فرد سالانه ۴۵۲۲۳۲ ریال بدست آمد. با تعمیم این مقدار به جامعه مورد بررسی که استفاده کنندگان تا شعاع ۱۰ کیلومتر بود، ارزش خدمات استفاده‌ای غیرمستقیم تقریباً ۱۹۷ میلیارد ریال برآورد شد.

واژه های کلیدی

تالاب شادگان، ارزش گذاری مشروط، لاجیت.

مقدمه

تخریب مستمر اکوسیستم‌های طبیعی، پیامدهای زیادی برای تمامی مردم کشور، هم آن‌هایی که مستقیماً برای گذراندن زندگی به این سیستم‌ها متکی هستند و هم برای سایر مردم خواهد داشت. اتکاء جامعه به این منابع فقط به دلیل کارکردها و منابع مستقیمی نیست که آن‌ها فراهم می‌آورند بلکه به دلیل نقش مهمی است که آن‌ها در تنظیم گازهای مضر، جلوگیری از فرسایش خاک، کنترل سیلاب‌ها، تنظیم دما و رطوبت دارند [۱]. از آنجایی که تامین اکثر نیازهای معیشتی جوامع بر منابع پایه استوار است فشار روزافزونی را بر محیط‌زیست و منابع طبیعی تحمیل می‌کند. هر کجا که ظرفیت‌های طبیعی فراتر از توان بالقوه سرزمین مورد دخل و تصرف قرار گیرد، آسیب‌های محیط‌زیستی به صورت تخریب و آلودگی به نحوی خود را نمایان می‌سازند [۲]. تلاش‌های موجود برای

برآورد ارزش پولی خدمات اکوسیستمی نقش مضاعفی در مدیریت تلفیقی انسان و سیستم‌های طبیعی ایفا می‌کند [۳]. ارزش گذاری کارکردها و خدمات غیربازاری محیط‌زیست به دلایل بسیار از جمله، شناخت و فهم منافع زیست‌محیطی و اکولوژیکی توسط انسان‌ها، ارائه مسائل محیطی کشور به تصمیم‌گیرندگان و برنامه‌ریزان، فراهم آوردن ارتباط میان سیاست‌های اقتصادی و درآمدهای طبیعی، سنجش نقش و اهمیت منافع زیست‌محیطی در حمایت رفاه انسانی و توسعه پایدار، تعدیل و اصلاح مجموعه محاسبات ملی مانند تولید ناخالص ملی و جلوگیری از تخریب و بهره‌برداری بی‌رویه منابع طبیعی، مهم است [۴]. مطالعات زیادی جهت برآورد ارزش اقتصادی منابع طبیعی با استفاده از محاسبه تمایل به پرداخت به روش ارزش گذاری مشروط انجام شده است. مطالعه مئی کوانگ‌سی‌او و همکاران^۱ [۵] تمایل به پرداخت برای حفاظت از تالاب پایا ایندا^۲ در مالزی را برای هر بازدیدکننده ۷۰۱۲ رینگیت بدست آورد. رانسوم و مانگی^۳ [۶] در مطالعه‌ای دیگر ارزش تفریحی سالانه یک پارک ملی در کنیا را ۳۴۶۷۳۳ دلار برآورد کردند. چی‌اکوا، دیکسون و دراپر^۴ [۷] تمایل به پرداخت بازدیدکنندگان برای دسترسی به ساحل و استفاده از پارکینگ‌های ساحلی را ۶/۶ دلار در روز برای ساحلی در کارولینای جنوبی بدست آوردند. مطالعات داخلی زیادی برای محاسبه تمایل به پرداخت انجام شده است. از جمله مطالعه امامی میبدی و قاضی [۸] که تمایل به پرداخت بازدیدکنندگان پارک ساعی را برای هر بازدید ۱۸۴۰ ریال معادل ارزش تفریحی سالانه ۲/۷ میلیارد ریال بدست آوردند. خداوردیزاده و همکاران در برآورد ارزش اکوتوریستی غار سهولان میانگین تمایل به پرداخت افراد را ۴۲۳۵ ریال برآورد کردند که ارزش سالانه آن ۸۴۷ میلیارد ریال بود. مطالعات دیگری که به برآورد تمایل به پرداخت، پرداختند می‌توان به مطالعه موسوی [۹]،

¹ Mei.k.s and et al.² Paya Indah³ Ransom and Mangi⁴ Chi-ok oh and et al